Breadcrumb

1. Αρχική
2. Entity Print

Δημοσιεύτηκε: 11/06/2015 Ενημερώθηκε: 11/06/2015

Φορολογικός χειρισμός των κερδών από μετοχές, αμοιβαία κεφάλαια και ομόλογα

Προβολή σε μορφή PDF

Εισαγωγή

Στα πλαίσια των οδηγιών για τη συμπλήρωση των φορολογικών δηλώσεων το 2015 η επιστημονική ομάδα της TaxExperts αναλύει τον τρόπο φορολόγησης των κερδών από μετοχές, αμοιβαία κεφάλαια και ομόλογα.

Οι μεταβολές στο φορολογικό χειρισμό έλαβαν χώρα με την έναρξη ισχύος των άρθρων 42 και 43 του νέου Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος (ν. 4172/2013). Οι συγκεκριμένες διατάξεις του Κώδικα τροποποιήθηκαν με τους ν. 4254/2014 και 4316/2014 και εν συνεχεία ερμηνεύτηκαν από την ΠΟΛ 1032/2015.

Κέρδη από πώληση μετοχών

Αναφορικά με την υπεραξία που αποκτά φυσικό πρόσωπο από τη μεταβίβαση μετοχών και άλλων κινητών αξιών εισηγμένων σε χρηματιστηριακή αγορά, διευκρινίζεται ότι εφόσον αυτή αφορά τίτλους που έχουν αποκτηθεί πριν την 1η Ιανουαρίου 2009, απαλλάσσεται της φορολογίας εισοδήματος, ανεξάρτητα του ποσοστού συμμετοχής του μεταβιβάζοντος στο μετοχικό κεφάλαιο της εταιρείας.

Αντίθετα, για τίτλους που έχουν αποκτηθεί μετά την 1.1.2009, η απαλλαγή από το φόρο υπεραξίας παρέχεται μόνον όταν ο μεταβιβάζων συμμετέχει στο μετοχικό κεφάλαιο της εταιρείας με ποσοστό μικρότερο από μισό τοις εκατό (0,5%).

Κέρδη από πώληση αμοιβαίων κεφαλαίων

Τα αμοιβαία κεφάλαια αποτελούν μερίδια των λεγόμενων ΟΣΕΚΑ, τα αρχικά των οποίων σημαίνουν «Οργανισμοί Συλλογικών Επενδύσεων σε Κινητές Αξίες». Η φορολόγηση των κερδών από αμοιβαία κεφάλαια εξαρτάται από την έδρα των εν λόγω οργανισμών.

Πιο συγκεκριμένα, η υπεραξία που αποκτούν οι μεριδιούχοι από την εκποίηση μεριδίων ημεδαπών ΟΣΕΚΑ απαλλάσσεται από το φόρο εισοδήματος, δεδομένου ότι έχουν εφαρμογή οι ειδικότερες διατάξεις της παρ. 5 του άρθρου 103 του ν.4099/2012, οι οποίες δεν καταργήθηκαν με το ν.4172/2013. Αναφορικά με την πώληση μεριδίων από ΟΣΕΚΑ της ΕΕ, ισχύει η ίδια φορολογική μεταχείριση της υπεραξίας, κατά τα προβλεπόμενα στην πάγια νομολογία ΔΕΕ (C-370/11, Επιτροπή κατά Βελγίου), περί εξομοίωσης με τους μεριδιούχους των ημεδαπών ΟΣΕΚΑ.

Στον αντίποδα, η υπεραξία που προκύπτει από την εκποίηση μεριδίων από ΟΣΕΚΑ με έδρα σε τρίτες χώρες φορολογείται με 15%, βάσει του άρθρου 43 του ν. 4172/2013, ελλείψει απαλλακτικής διάταξης.

Κέρδη από πώληση ομολόγων

Βάσει της περίπτωσης δ) της παρ. 1 του άρθρου 42 του ν. 4172/2013, η υπεραξία που προκύπτει από τη μεταβίβαση ομολόγων υπόκειται σε φόρο εισοδήματος φυσικών προσώπων.

Παρόλα αυτά, στην προηγούμενη διάταξη δεν εμπίπτει η τυχόν διαφορά που προκύπτει μεταξύ της ονομαστικής αξίας και της αξίας κτήσης των εταιρικών ομολόγων, κατά την ημερομηνία λήξης τους, λόγω απόκτησής τους στη δευτερογενή αγορά. Επισημαίνεται επίσης ότι από το φόρο εισοδήματος απαλλάσσεται η υπεραξία από τη μεταβίβαση ημεδαπών εταιρικών ομολόγων, κατ'

εφαρμογή των διατάξεων της παρ. 1 του άρθρου 14 του ν.3156/2003, καθόσον οι διατάξεις αυτές ως ειδικότερες υπερισχύουν του άρθρου 42 του ν.4172/2013. Όμοιος φορολογικός χειρισμός εφαρμόζεται για εταιρικά ομόλογα που έχουν εκδοθεί από εταιρείες ΕΕ και ΕΟΧ/ΕΖΕΣ, στα πλαίσια της ευρωπαϊκής νομοθεσίας που αναφέρθηκε στην προηγούμενη ενότητα.

Αναφορικά με τα κρατικά ομόλογα ημεδαπής ή αλλοδαπής, το κέρδος από τη μεταβίβαση τους φορολογείται με 15%, δεδομένου ότι δεν υπάρχει κάποια άλλη ειδική απαλλακτική διάταξη.

Εισόδημα από μερίσματα, τόκους και τοκομερίδια

Το εισόδημα από μερίσματα φορολογείται με συντελεστή 10% (άρθρο 40 του ΚΦΕ), ο οποίος παρακρατείται από τις ελληνικές επιχειρήσεις και αποδίδεται στο Ελληνικό Δημόσιο με εξάντληση της φορολογικής υποχρέωσης των μετόχων. Αναφορικά με τα μερίσματα αλλοδαπών εταιρειών, οι φορολογικοί κάτοικοι Ελλάδας υποχρεούνται να τα περιλαμβάνουν στη δήλωση φορολογίας εισοδήματός τους, ενώ δύνανται να συμψηφίσουν το φόρο που κατέβαλαν στην αλλοδαπή (άρθρο 9 του ν. 4172/2013 και ΠΟΛ 1026/2014).

Το εισόδημα που αποκτά κάποιος φορολογούμενος από τον τόκο αμοιβαίου κεφαλαίου ή/και από τοκομερίδιο (κουπόνι) ομολόγου, εμπίπτει στην κατηγορία των εισοδημάτων που προβλέπονται στα άρθρα 37 και 40 του ν. 4172/2013.

Κατ’ επέκταση, ο φορολογικός συντελεστής που εφαρμόζεται σε αυτές τις περιπτώσεις, ανέρχεται σε 15% με εξάντληση της φορολογικής υποχρέωσης.

Πρακτικά παραδείγματα

1. Ένας επενδυτής κατέχει εταιρικό ομόλογο της ελληνικής εταιρείας Α, ονομαστικής αξίας 1.000€ με απόδοση 10% ετησίως. Απέκτησε το συγκεκριμένο ομόλογο έναντι 900€ στη δευτερογενή αγορά στις 01/01/2014 και το πούλησε στις 31/12 του ίδιου έτους έναντι 950€, αφού έλαβε το τοκομερίδιο που του αναλογούσε.

*Ο επενδυτής θα φορολογηθεί με 15% επί του κουπονιού το οποίο ανέρχεται σε 100€ (1.000€ * 10%), ενώ η φορολογία του είναι 15€ (100€*15%). Η υπεραξία ύψους 50€ που προέκυψε από την αγοραπωλησία του ομολόγου στη δευτερογενή αγορά απαλλάσσεται από το φόρο υπεραξίας κεφαλαίου.*

2. Ένας επενδυτής αγόρασε στις 05/03/2014 10 μερίδια διαπραγματεύσιμου αμοιβαίου κεφαλαίου οργανισμού με έδρα στα νησιά Μάρσαλ, έναντι 10.000€. Στις 22/10 του ίδιου έτους αποφάσισε να πουλήσει τα μερίδια που κατείχε έναντι 11.500€.

Δεδομένου ότι η έδρα του ΟΣΕΚΑ βρίσκεται σε χώρας εκτός της ΕΕ και συγκεκριμένα σε μη συνεργάσιμο κράτος, η υπεραξία από τη μεταβίβαση των τίτλων υπόκειται σε φορολογία 15%, η οποία υπολογίζεται σε 225€ με εξάντληση της φορολογικής υποχρέωσης. Σημειώνεται ότι φορολογούμενοι που υπάγονται στη Δ.Ο.Υ. Κατοίκων Εξωτερικού δεν υπόκεινται στο συγκεκριμένο φόρο καθώς φορολογούνται στην Ελλάδα μόνο για το εισόδημα που προκύπτει στην ημεδαπή.

Σύνοψη και συμπεράσματα

Η ψήφιση και έναρξη ισχύος του νέου Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος (ν. 4172/2013) δημιούργησε αρκετές αναταράξεις στις χρηματιστηριακές συναλλαγές. Αυτές πήγαζαν από ζητήματα αναφορικά με τον σαφή ορισμό της υπεραξίας και την επιβολή του αναλογούντος φόρου καθώς και τη δυνατότητα συμψηφισμού ζημιών.

Παρόλα αυτά, αρκετά ζητήματα διευθετήθηκαν με τις τροποποιήσεις που επήλθαν στα σχετικά άρθρα του ΚΦΕ και με τη δημοσίευση της ΠΟΛ 1032/2015, με το νέο πλαίσιο να συνοψίζεται στον ακόλουθο πίνακα.

Φορολογία 15% ως απόδοση κεφαλαίου (Κωδ. 667, 669)	**Φορολογία 15% ως υπεραξία κεφαλαίου (Κωδ. 829, 865)**	**Απαλλαγή Φορολογίας (Κωδ. 659)**

Τόκοι Καταθέσεων	Υπεραξία Κρατικών Ομολόγων	Υπεραξία Εταιρικών Ομολόγων εντός ΕΕ/ΕΟΧ/ΕΖΕΣ (άρα εντός και Ελβετίας)
Κουπόνια Ομολόγων	Υπεραξία Εταιρικών Ομολόγων εκτός ΕΕ/ΕΟΧ/ΕΖΕΣ (άρα εκτός Ελβετίας)	Κέρδη από πώληση μετοχών εισηγμένων
Fixed income Αμοιβαίων	Κέρδη από παράγωγα προϊόντα.	
Λοιπές ετήσιες αποδόσεις	Κέρδη από συναλλαγματικές διαφορές σε νομίσματα	

Κλείνοντας, αξίζει να σημειωθεί ότι η νέα δήλωση φορολογίας εισοδήματος του φορολογικού έτους 2014 (οικ. έτους 2015) περιλαμβάνει όλους τους απαραίτητους κωδικούς για τη συμπλήρωση εισοδημάτων και κερδών από τις παραπάνω πηγές του εσωτερικού και του εξωτερικού, με αποτέλεσμα ο φορολογούμενος να μη χρειάζεται να επισκέπτεται την Εφορία για την αυτοαπόδοση των αναλογούντων φόρων.

Πάντως, αξίζει να τονιστεί ότι σε περίπτωση ελέγχου απαιτείται η προσκόμιση των εγγράφων που δικαιολογούν τα συμπληρωθέντα ποσά, ενώ όταν πρόκειται για έγγραφα αλλοδαπής προέλευσης απαιτείται πιστή μετάφραση και ικανοποίηση των όρων γνησιότητας (apostile, προξενική θεώρηση κτλ.).

Heading

Ελληνικός Φορολογικός Οδηγός

Δείτε όλο τον Οδηγό